GRADA

ANGLICKO-ČESKÝ STOMATOLOGICKÝ SLOVNÍK

Josef Sedláček

4000 HESEL

Upozornění pro čtenáře a uživatele této knihy

Všechna práva vyhrazena. Žádná část této tištěné či elektronické knihy nesmí být reprodukována a šířena v papírové, elektronické či jiné podobě bez předchozího písemného souhlasu nakladatele. Neoprávněné užití této knihy bude **trestně stíháno**.

Používání elektronické verze knihy je umožněno jen osobě, která ji legálně nabyla a jen pro její osobní a vnitřní potřeby v rozsahu stanoveném autorským zákonem. Elektronická kniha je datový soubor, který lze užívat pouze v takové formě, v jaké jej lze stáhnout s portálu. Jakékoliv neoprávněné užití elektronické knihy nebo její části, spočívající např. v kopírování, úpravách, prodeji, pronajímání, půjčování, sdělování veřejnosti nebo jakémkoliv druhu obchodování nebo neobchodního šíření je zakázáno! Zejména je zakázána jakákoliv konverze datového souboru nebo extrakce části nebo celého textu, umisťování textu na servery, ze kterých je možno tento soubor dále stahovat, přitom není rozhodující, kdo takovéto sdílení umožnil. Je zakázáno sdělování údajů o uživatelském účtu jiným osobám, zasahování do technických prostředků, které chrání elektronickou knihu, případně omezují rozsah jejího užití. Uživatel také není oprávněn jakkoliv testovat, zkoušet či obcházet technické zabezpečení elektronické knihy.

GRADA®

Copyright © Grada Publishing, a.s.

Copyright © Grada Publishing, a.s.

Ing. Josef Sedláček
ANGLICKO-ČESKÝ STOMATOLOGICKÝ SLOVNÍK

© Grada Publishing, a.s., 2007
Cover Photo © profimedia.cz, 2007

Vydala Grada Publishing, a.s.
U Průhonu 22, Praha 7
jako svou 2742. publikaci

Odpovědný redaktor Mgr. Luděk Neužil
Sazba a zlom Václav Juda
Počet stran 208
1. vydání, Praha 2007

Vytiskly Tiskárny Havlíčkův Brod, a. s.
Husova ulice 1881, Havlíčkův Brod

Autor děkuje za průběžné připomínky MUDr. Erice Lenčové a MUDr. Ivanu Dziedzicovi.

Názvy produktů, firem apod. použité v knize mohou být ochrannými známkami nebo registrovanými ochrannými známkami příslušných vlastníků, což není zvláštním způsobem vyznačeno.

Postupy a příklady v této knize, rovněž tak informace o lécích, jejich formách, dávkování a aplikaci jsou sestaveny s nejlepším vědomím autora. Z jejich praktického uplatnění ale nevyplývají pro autora ani pro nakladatelství žádné právní důsledky.

Všechna práva vyhrazena. Tato kniha ani její část nesmějí být žádným způsobem reprodukovány, ukládány či rozšiřovány bez písemného souhlasu nakladatelství.

ISBN 978-80-247-1273-4 (tištěná verze)
ISBN 978-80-247-6681-2 (elektronická verze ve formátu PDF)
© Grada Publishing, a.s. 2011

Předmluva

Slovník byl sestaven na základě studia anglické literatury a citovaných slovníků, které se v dřívější době objevily na našem knižním trhu a které se týkaly alespoň zčásti zubního lékařství. Je určen zubním lékařům, zubním technikům a všem, kteří pracují v hospodářské nebo obchodní činnosti pro stomatologický obor. Bude učební pomůckou studentům tohoto oboru a dále překladatelům dentální anglické literatury.
Pro úsporu místa bylo provedeno hnízdování s použitím rovnítka (=), vlnovky (~) a pomlčky (-).

Příklady:

1. pod hlavním heslem je	**bur**	
v hnízdovaném hesle je	***fissure* =**	rovná se fissure bur
pokračuje další heslo	***long-shank* =**	rovná se long-shank bur
2. pod hlavním heslem je	**burn**	
v hnízdovaném hesle	**~er**	rovná se burner
pokračuje další heslo	***spirit* =**	rovná se spirit burner
další heslo je	***forced-air* =**	rovná se forced-air burner
další heslo je	**~isher**	rovná se burnisher
následuje heslo	***straight* =**	rovná se straight burnisher
následuje heslo	***egg-shaped* =**	rovná se egg-shaped burnisher
3. pod hlavním heslem je	**cone**	
v hnízdovaném hesle je	**~-shaped**	rovná se cone-shaped
následuje heslo	**= *bur***	rovná se cone-shaped bur

Ing. Josef Sedláček

Literatura

1. FDI Lexicon of english dental terms. 2nd ed., Optichrome LTD, Working, Surrey GU 21 JL, 1985.
2. GRYCE, R., ŠVEJDA, J. *Stručný anglicko-český stomatologický slovník*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1966.
3. Stedman´s Medical Dictionary. 26th ed., Williams and Wilkings.
4. SEDLÁČEK, J., BRÁZDA, O. *Stomatologický anglicko-český slovník*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1987.
5. TOPILOVÁ, V. *Anglicko-český a česko-anglický lékařský slovník.* Praha: Grada Publishing, 1999.
6. International Standards ISO 1942-5, Dental vocabulary.
7. KLEPÁČEK, J., MAZÁNEK, J. *Klinická anatomie ve stomatologii*. Praha: Grada Publishing, 2001.

Použité zkratky

adj	adjektivum
amer.	americký
anat.	anatomický
arch.	archaický
fot.	fotografický
fyz.	fyzikální
histol.	histologický
chem.	chemický
med.	medicínský
mikrosk.	mikroskopický
ortodont.	ortodontický
pl.	množné číslo
prot.	protetický
rtg.	rentgenový
tech.	technický

A, a

abacterial bez bakterií
abality schopnost; ***chewing*** = žvýkací schopnost
abarticulation dislokace kloubu
abate povolit, uklidnit, ustávat, slábnout; **~ment** zmírňování (*bolesti*), uklidnění, zmenšování
abduction odtažení, abdukce
aberrant odbočující, odchylný, umístěný jinde
ablate odstranit excizí (amputací); **~io(n)** odstranění, snesení
able schopný, vynikající
abluent čistící prostředek, smáčecí prostředek
abnormal nepravidelný, nepřirozený
aboral ve směru od úst, vzdálený od úst
abradant brusná látka
abrade abradovat, odírat, seškrábat, odřít, brousit
abrading abradující, odírající
abrasion obroušení, seškrábání, abraze; ***dentifrice*** = abraze zubní pastou nebo zubním práškem, ***denture*** = abraze zubní náhrady, ***gingival*** = otěr gingivy, ***occlusal*** = abraze kousacích ploch, ***optimum speed for*** = optimální rychlost pro broušení, ***tooth*** = abraze zubu, obroušení zubu, ***tooth brush*** = abraze zubů kartáčkem
abrasive brousek, brusivo, brusný materiál, *adj* brusný, odírající, abrazivní; = ***action*** odírání, obrušování, = ***cleaning*** opískování, = ***cloth*** brusné plátno, = ***disc*** brusný kotouč, = ***efficiency*** brusná účinnost, = ***emery-cloth*** brusné smirkové plátno, = ***grain*** brusné zrno, = ***hardness*** tvrdost brusiva, ***mounted*** = brousek natmelený na stopku, = ***paper*** brusný papír, = ***powder*** brusný prášek, = ***resistance*** odolnost proti otěru, = ***tool*** brusný nástroj, = ***wear*** opotřebení otěrem, = ***wheel*** brusný kotouč; **~ness** obrušovací schopnost
abscess absces, ohraničený hnisavý zánět; ***acute*** = prudký zánět, ***apical*** = absces na hrotu, váček, granulom, ***blind*** = opouzdřený absces, ***caseous*** = absces se sýrovitým obsahem, ***chronic*** = vleklý hnisavý zánět, ***cold*** = studený absces, ***constitutional*** = absces související s celkovou chorobou, ***dentoalveolar*** = absces dentálního původu zachvacující alveorální kost, ***diffuse*** = absces s infiltrací hnisu do okolí, ***dry*** = absces absorbující se bez odvedení hnisu, ***fistulous*** = absces s píštělí, ***gas*** = absces s plynnými produkty, = ***has burst*** absces se provalil, = ***of the cheek*** tvá-

A

řový absces, = ***of the pulp*** hnisavý zánět zubní dřeně, ***oral soft tissue*** = absces měkkých tkání dutiny ústní, ***ossifluent*** = kostní absces, ***parodontal*** = parodontální absces, ***periapical*** = apikální absces, ***perimaxillary*** = kolemčelistní zánět, ***root*** = hnisavý zánět kořenové části dřeně, ***secondary*** = metastatický hnisavý zánět, ***septal*** = absces nosní přepážky, ***stitch*** = absces v místě sešití, ***subcutaneous*** = podkožní absces, ***submucous*** = podslizniční absces, ***subperiosteal*** = nahromadění hnisu pod okosticí, ***tongue*** = absces jazyka

absence nepřítomnost, nedostatek; ***congenital*** = ***of teeth*** vrozená bezzubost, anodoncie

absorb absorbovat, nasáknout, pohlcovat, vstřebávat; **~able** resorbovatelný, vstřebatelný; **~ability** vstřebatelnost; **~ate** pohlcená látka; **~ent** absorpční činidlo, absorbens, vstřebávající, pohlcující; **~er** absorpční zařízení, absorpční činidlo, tlumič

absorption nasáknutí, pohlcování, vstřebávání; ***cutaneous*** = absorpce kůží

abstraction oddělení, odnětí, odstranění

abutment pilíř, nástavec, sekundární díl implantátu; ***auxiliare*** = pomocný pilíř, ***bridge*** = zub pro kotvení můstku, ***intermediate*** = vmezeřený pilíř, ***isolated*** = osamocený pilíř, ***primary*** = pilíř první třídy, = ***tooth*** pilířový zub

abutting dosedající, dotýkající se, přiléhající; = ***joint*** tupý svar, spoj

acanthosis zhrubnutí pokožky; = ***nigricans, adult*** tmavé zhrubnutí pokožky v dospělosti, zesílení pokožky

acceleration zrychlení; = ***of growth*** zrychlení růstu

accelerator urychlovač; ***hardening*** = urychlovač tvrdnutí

access přístup, vchod; ***difficult*** = nesnadný přístup, = ***of air*** přístup vzduchu, = ***of disease*** záchvat bolesti, ***to lay open the*** = uvolnit přístup, zpřístupnit; **~ories** příslušenství, výstroj; ***casting*** = příslušenství k licí technice; příslušenství, výstroj; **~ory** vedlejší, postranní, průvodní, přídatný; = ***product*** vedlejší výrobek, pomocný výrobek, ***standard*** = předepsané příslušenství

accident úraz, nehoda; **~al** úrazový; = ***finding*** vedlejší nález

accomodation přizpůsobení, umístění

accomplish dokázat, dosáhnout, provést

accretion nános, srůst zubů, přirůstání, přídatné zuby; = ***black***

pigment zčernání zubů, ztmavění zubů, ***dental plaque*** = vytvoření zubního povlaku; **~s** narůstání zubního kamene, depozita zubního kamene

accumulate nahromadit se, nakupit se

accuracy přesnost; = ***of fit of the denture*** přesnost nasazení náhrady

accurate přesný

acellular bezbuněčný

ache bolest, bolet; ***dul*** = trvalá bolest, tupá bolest, ***severe*** = prudká bolest, ostrá bolest; **~ilia** chybění jednoho nebo obou rtů

aching bolestivý

achondroplasia porucha růstu kostí z chrupavky

acid kyselina, *adj* kyselý; ***acetic*** = kyselina octová, ***alginic*** = kyselina algová, ***amino*** = aminokyselina, ***ascorbic*** = kyselina askorbová, ***boric*** = kyselina boritá, ***carbolic*** = kyselina karbolová, ***carbonic*** = kyselina uhličitá, ***citric*** = kyselina citronová, ***fatty*** = kyselina mastná, ***folic*** = kyselina listová, ***food*** = kyselina obsažená v jídle, ***formic*** = kyselina mravenčí, ***fumic*** = kyselina dýmavá, ***hydrochloric*** = kyselina chlorovodíková, ***hydrofluoric*** = kyselina fluorovodíková, ***inorganic*** = kyselina anorganická, ***lactic*** = kyselina mléčná, ***malic*** = kyselina jablečná, ***muriatic*** = kyselina solná, ***nitric*** = kyselina dusičná, ***nitromuriatic*** = směs kyseliny dusičné a solné, ***oleic*** = kyselina olejová, ***orthophosphoric*** = kyselina ortofosforečná, ***peracetic*** = kyselina peroctová, ***pyruvic*** = kyselina pyrohroznová, ***silicic*** = kyselina křemičitá, ***succinic*** = kyselina jantarová, ***sulphuric*** = kyselina sírová, ***tannic*** = kyselina třísłová, ***tartaric*** = kyselina vinná; **~-proof** odolný vůči kyselinám; **~ify** okyselit; **~imetry** určení množství kyseliny; **~ity** kyselost; ***degree of*** = stupeň kyselosti; **~ogenic** kyselinotvorný

acicular jehlovitý, jehlový

acquire získat, osvojit si, nabýt; **~d** získaný, nabytý

acrid ostrý, dráždivý, štiplavý

acrylate akrylan, akrylát

acrylic akrylátová plastická hmota, *adj* akrylový, akrylátový; = ***cement*** akrylátový cement, = ***die material*** akrylátová hmota pro modely pahýlů

act skutek, čin, jednání, úkon, působit, postupovat; ***block*** = vykrytí podsekřivých míst, = ***stiftly*** rychle účinkovat

actino-therapy ozáření, aktinoterapie

A

action účinek, zásah, účinnost, chod (*přístroje*), běh; ***bracing*** = bránění protéze v pohybu, ***curative*** = léčivý účinek, ***irritating*** = dráždivý účinek, dráždivé působení, ***physiologic*** = fyziologický děj, ***prolonged*** = prodloužený účinek, ***reciprocial*** = vzájemný, střídavý účinek, ***reflex*** = nervový reflex

activator účinná látka, aktivátor; monoblok, bimaxilární aparát

active činný, aktivní

activity činnost, působnost, živost, čilost, aktivita; ***antimicrobial*** = účinnost proti mikroorganismům, ***enzymatic*** = enzymatická aktivita

actual skutečný, účinný, efektivní; = ***cauter*** žhavý kauter

acupuncture léčebné vpichování jehel, akupunktura

acuity pronikavost, ostrost; ***visual*** = zraková ostrost

acute ostrý, prudký, akutní

adamantine týkající se skloviny, diamantový, neohebný, tvrdý

adamantinoma epiteliální nádor, adamantinom

adapt přizpůsobit, upravit; **~ation** úprava, přizpůsobení, přepracování; ***peripheral*** = ***of denture*** úprava okrajů protézy; **~er** nástavec, nástroj na tvarování, zavádění; ***band*** = svorka, kleště na přidržení matrice, napínač matric

addict navyknout, přisoudit; **~ion** návyk

addition přísada, přídavek, přidání, sčítání; **~al** dodatečný, navíc; ***test*** = dodatečná zkouška

additive přísada, přídavek

adenitis zánět žlázy

adenoids adenoidní vegetace nosní, hltanová

adequate přiměřený, vhodný, odpovídající

adhere držet, lnout, lepit se na, lpět, přidržovat se; **~nce** přilnavost, ulpívání, adheze; **~nd** materiál, kterého se drží adhezivum

adhesion přilnavost, adheze, srůst; ***denture*** = lepivost, přilnavost náhrady, ***capillary*** = kapilární přilnavost

adhesive přilnavý, ulpívající, přirostlý, lepkavý, adhezivní materiál; = ***bond*** adhezivní vazba, adhezivní spojení, = = ***enamel coating*** povlak ulpívající na sklovině, ***orthodontic bracket*** = materiál pro upevnění ortodontických zámků, ***tissue*** =***s*** tkáňová adheziva, lepidla; **~ness** přilnavost, adheze

adipose tukový

adjacent sousední, přilehlý, vedlejší

adjoining vedlejší

adjust upravit, uspořádat, nařídit; = ***an apparatus*** seřídit, namon-

tovat přístroj, = ***a microscopy*** nastavit mikroskop; **~ing** seřízení, nastavení, úprava; ***occlusion*** = úprava skusu, = ***screw*** stavěcí šroubek; **~ment** uspořádání, seřízení, upravení, nastavení, kalibrace, regulace; ***coarse*** = hrubé nastavení (*mikroskopu*), ***occlusal*** = úprava okluze

adjuvant vedlejší součást léku nebo přípravku, *adj* pomocný, prospěšný, užitečný

administer podat lék; = ***an anaesthetic agent*** podat anestetikum

administration aplikace, podávání léků, vedení praxe; = ***by injection*** injekční aplikace, = ***by mouth*** podávání léků ústy, = ***oral*** perorální podávání léku, ***sublingual*** = podjazyková aplikace

admit přijmout pacienta

admix přimísit; **~ture** příměs, přísada, přimíšenina

adolescence dospívání

adolescent dospívající, mladistvý

adoral blízký ústům, ve směru k ústům

adsorption povrchové pohlcování, zadržování, adsorpce

adstringent stahující, svíravý, adstringentní

adult dospělý

adventitious náhodný, nahodilý, cizí, náhodně získaný (nikoli vrozený)

adverse nepříznivý, protikladný, protistojící, opačný

aerobe aerobní mikrob, ***facultative*** = aerob žijící rovněž bez přístupu kyslíku, ***obligate*** = mikrob potřebující nutně kyslík

aerobic aerobní, žijící za přístupu kyslíku

aerodontalgia bolest zubů při náhlém poklesu tlaku vzduchu

aestetic(al) krásný, estetický

afebrile bez horečky

affect postihnout, působit (*nač*), přepadnout, sklíčit, ovlivnit; **~ed** postižený; **~ion** onemocnění, ***localized*** = ohraničená afekce, lokalizovaný proces

after-match následky

after-treatment následná úprava po léčbě

after-efect pozdní účinek

agar-agar agar; ***blood*** = krevní agar, = ***gel*** agarový gel, = ***hydrocolloid*** agarová hydrokoloidní hmota, = ***impression material*** agarová otiskovací hmota, = ***plate*** agarová plotna

agate achát

age věk, stáří, stárnout, zestárnout; ***advanced*** = pokročilý věk, ***hardening*** = doba tvrdnutí, doba tuhnutí, vytvrzování (*u kovů*); **~ing (aging)** stárnutí (materiálu, léku); ***accelerated*** = urychlení stárnutí, ***shelf*** = stárnutí při skladování

A

agent činidlo, činitel, prostředek, agens; ***anaesthetic*** = anestetikum, ***bonding*** = spojovací materiál, připojovací materiál, pojivo, tmel, ***bording (orto)*** = nasazení kroužků a zámků fixního ortodontického aparátu, ***coupling*** spojovací prostředek, ***disinfecting*** = dezinfekční látka, ***drying*** = vysoušedlo, vysušující prostředek, ***enamel bond*** = látka zvyšující adhezi vůči sklovině, ***etching*** = leptadlo, leptací prostředek, ***fluxing*** = tavivo, ***luting*** = tmel, ***narcotic*** = narkotikum, anestetikum, ***parting*** = izolační materiál, ***polishing*** = leštící materiál, ***reducing*** = redukční činidlo, ***separating*** = izolační prostředek, ***surface tension-reducing*** = látka snižující povrchové napětí, ***vasodilatator*** = látka rozšiřující cévy, ***vulcanizing*** = vulkanizační činidlo, ***wax separating*** = prostředek pro odstranění vosku

agglomerate shluk, spékat (*se*), hromadit, shlukovat (*se*)

aglossia vrozené chybění jazyka

aggravate zhoršit (*se*), přitížit se

aggregation seskupení, shluknutí, agregace

agglutination spojení povrchovou adhezí, slepení, srůst, srůst okrajů rány

aglutition obtíž při polykání, neschopnost polykat

agnathia chybění čelisti

aid pomůcka, pomáhat, pomoc; ***first*** = první pomoc, = ***in medicinal periodontal therapy*** přípravek pro léčení parodontitidy, = ***in physiotherapy*** fyzioterapeutická pomůcka, ***prosthetic speech*** = obturátor, pomůcka pro zlepšení řeči (při rozštěpu), ***speech*** = foniatrická pomůcka, ***three dimensional visual*** = trojrozměrné zobrazení (CT), názorný model pro demonstraci a instruktáž; **~e** pomocná síla

to aim at být zaměřen na

air vzduch, *adj* vzduchový, pneumatický; = ***blast*** proud vzduchu, = ***blast burner*** hořák na stlačený vzduch, plynová pistole, = ***blower*** vzduchové dmychadlo, = ***bubble*** vzduchová bublina, = ***chamber*** vzduchová komora, = ***cleaner*** vzduchový filtr, ***compressed*** = stlačený vzduch, = ***cooled*** vzduchem chlazený, = ***cushion*** vzduchový polštář, = ***escape cock*** odvzdušňovací ventil, ***expired*** = vydechnutý vzduch, = ***free*** zbavený vzduchu, bez vzduchu, = ***gas torch*** plynový hořák, tavicí pistole, = ***gauge*** tlakoměr, manometr, = ***hole*** vzduchová bublina, = ***inlet*** vzduchová tryska, pří-

vod vzduchu, ***inspired*** = vdechnutý vzduch, = ***mark*** povrchová vada způsobená vzduchovou bublinou, = ***pocket*** vzduchová bublina (*na rozhraní otisku a sádry*), = ***pressure*** tlak vzduchu, = ***proof*** vzduchotěsný, neprodyšný, = ***tight*** vzduchotěsný, ***trapped*** = ulpělý vzduch, = ***turbine unit*** souprava se vzduchovou turbinou, = ***turbine*** vzduchová turbinka, ***warm*** = teplý vzduch; **~less** vzduchoprázdný; **~rotor** vzduchový rotační nástroj, rotor; **~ways** dýchací cesty

albumin bílkovina

alcoholize nasytit alkoholem, převést do alkoholové řady

alga řasa

algesia vnímání bolesti, cit pro bolest

algesic bolestivý

alginate alginát; = ***impression material*** alginátová otiskovací hmota, = ***mould lining*** alginátová izolace formy

align vyrovnat, seřídit; **~ment** uspořádání, seřazení; ***teeth*** = uspořádání zubů

alimentation výživa

alkali alkálie, zásada; = ***free*** bez alkálií, nealkalický, = ***resisting*** odolný vůči alkáliím; **~ne** zásaditý, bazický, alkalický; = ***earth*** žíravá zemina

allay zmírnit, utišit, utlumit

allergy to acrylic resin alergie na akrylovou pryskyřici

alleviate ulehčit, zmírnit, uklidnit, zmenšit; = ***pain*** zmírnit bolest

alleviation zmírnění, úleva, ulehčení

alleviative ulehčující, zmírňující, uklidňující

allografts štěpy z lidských kostí

alloy slitina, slévat (*kovy*), legovat; ***amalgam*** = amalgámová slitina, ***base metal*** = slitina obecných kovů, ***binary*** = podvojná slitina, ***casting*** = litina, ***cobalt-chrom*** = chromkobaltová slitina, ***gold*** = zlatá slitina, ***gold-copper*** = slitina zlata a mědi, ***high copper amalgam*** = slitina pro amalgám s vysokým obsahem mědi, ***low-fusing*** = nízkotající slitina, ***low noble metal contens*** = slitina s nízkým obsahem ušlechtilých kovů, ***non gamma 2 extra high copper*** = slitina bez gamma 2 fáze s vysokým obsahem mědi, ***noble*** = ušlechtilá slitina, ***palladium-silver*** = slitina stříbropaladiová, ***silver-tin*** = slitina stříbra a cínu, ***spherical amalgame*** = slitina pro sférický amalgám, ***ternary*** = ternární slitina, ***wrought*** = tvářecí slitina, kujná slitina

alter měnit; **~ation** změna, úprava; **~nation** změna, střídající se, střídavý

A

alum kamenec

alumina oxid hlinitý, ***extra levigated*** = extra jemný oxid hlinitý

aluminium hliník; = ***shell*** hliníková dutinka

alveolalgie bolest alveolu po extrakci, suché lůžko

alveolar dásňový, alveolární, lůžkový, sklípkový

alveolectomy excize alveolárního výběžku čelisti, alveolektomie

alveolitis zánět zubního lůžka

alveoloclasia zborcení alveolu po ztrátě zubu

alveolodental příslušející k alveolu a k zubu

alveoplasty plastika alveolárního výběžku čelisti

alveolus zubní lůžko, alveol, sklípek

amalgam amalgám; = ***alloy*** slitina pro amalgám, amalgámová slitina, = ***annealing*** tepelné ošetření amalgámové slitiny, ***burnishing of*** = uhlazení amalgámu, = ***carrier*** nosič amalgámu, ***carving of*** = plastická úprava povrchu amalgámu, modelace amalgámu, = ***condensation*** kondenzace amalgámu, ***copper-rich*** = amalgám s vysokým obsahem mědi, = ***corrosion*** koroze amalgámu, ***dental*** = zubní amalgám, = ***die*** amalgámový model pahýlu, = ***filling*** amalgámová výplň, = ***fillings*** amalgámové piliny, ***finishing of*** = konečná úprava amalgámové výplně, ***flow of*** = tok amalgámu, ***gold*** = zlatý amalgám, = ***gun*** pistole na amalgám, = ***in chips*** amalgámové piliny, ***leakage of*** = okrajová spára (*u amalgámové výplně*), = ***manipulator*** hladítko na amalgám, ***mercury content of*** = obsah rtuti v amalgámu, ***nonzinc*** = amalgám bez zinku, = ***plugger*** cpátko na amalgám, ***polishing of*** = leštění amalgámu, = ***powder*** práškový amalgám, = ***restoration*** amalgámová výplň, = ***scrab*** amalgámový odpad, = ***separator*** odlučovač amalgámu, ***silver*** = stříbrný amalgám, ***spherical (spheroiding)*** = sférický amalgám, perlový amalgám; **~able** schopný amalgamace, amalgamovatelný; **~ate** amalgamovat; **~ation** amalgamace, amalgamování; **~ator** mísič amalgámu (*slitiny se rtutí*), amalgamátor

ambulance sanitní auto, ošetřovna

amelioration zlepšení

ameloblast ameloblast; **~ic** sklovinotvorný, tvořící sklovinu; **~oma** adamentinom, ektodermální epiteliální nádor

amelodentinal dentinosklovinný

amelogenesis vznik skloviny,

původ skloviny; = ***imperfecta*** neúplná tvorba skloviny

ammonia čpavek, amoniak

amorphus (-ous) beztvarý, amorfní; = ***solid*** beztvará pevná látka, = ***state*** beztvarý stav

amount množství, částka, rozsah; ***double*** = dvojitá dávka, dvojnásobná dávka, = ***of undercut*** hodnota podsekřivosti

ampoule ampule, ampulka

amputate odstranit (*chirurg.*), amputovat

amputation odstranění, amputace; ***pulp*** = amputace dřeně

amylase amyláza, enzym štěpící škrob

anaerobic žijící bez přístupu vzduchu, anaerobní

anaesthesia znecitlivění, umrtvení, anestezie, narkóza; ***basal*** = svodná, okrsková anestezie, ***block*** = kmenová anestezie, ***conduction*** = svodná anestezie, ***duration of*** = trvání znecitlivění, ***endotracheal*** = celková anestezie s tracheální intubací, ***freezing*** = znecitlivění zmrazením, ***general*** = celková anestezie, narkóza, ***induced*** = anestezie vyvolaná nějakým agens, ***infiltration*** = infiltrační anestezie, ***insufflation*** = inhalační anestezie, ***local*** = místní znecitlivění, ***nitrous oxide*** = anestezie rajským plynem, ***peripheral*** = ztráta citlivosti způsobená změnami v periferním nervovém zakončení, ***pressure*** = tlaková anestezie, ***protracted*** = prodloužené znecitlivění, ***pulp*** = anestezie dřeně, ***regional*** = místní znecitlivění, okrsková anestezie, ***slight*** = mírné znecitlivění, ***spraying*** = znecitlivění způsobené postřikem, ***submucous*** = anestezie aplikovaná pod sliznici, ***superficial*** = povrchové znecitlivění, ***surface*** = povrchové znecitlivění, ***topical*** = místní znecitlivění

anaesthesiology nauka o narkóze, anesteziologie

anaesthesiologist anesteziolog

anaesthetic anestetikum, znecitlivující, umrtvující, narkotický; ***general*** = celkové anestetikum, ***local*** = místní anestetikum, ***topical*** = povrchové anestetikum

anaesthetist anesteziolog, narkotizér

anaesthetisation znecitlivění

anaesthetize anestezovat, narkotizovat

analgesia snížená vnímavost pro bolest, analgezie

analgesic analgetikum, *adj* analgetický

analgetic analgetický

analyze stanovit, rozložit

analysis rozbor, analýza; ***bite*** = studie vztahů kousacích ploch

A

antagonistů, ***occlusal*** = rozbor skusu, = ***of the study model*** analýza studijního modelu, ***orthodontic*** = ortodontický rozbor, ***spectral*** = spektroskopická analýza, ***volumetric*** = odměrná analýza

anamnesis anamnéza

anastomosis napojení, spojení, spojka

anatomical (atomic) anatomický

anatomy anatomie; ***dental*** = zubní anatomie, ***oral*** = anatomie dutiny ústní

anchor kotva, kotvící čep, zakotvit; ***molecular*** = ***to dentine*** molekulární připojení k dentinu, ***posterior*** = zakotvení na zadních zubech, ***stationary*** = pevné zakotvení; **~ing** kotvení, zakotvení

anchorage kotvení (např. ortodontického aparátu)

angle úhel, roh; ***acute*** = ostrý úhel, ***at right*** = ***to*** kolmo k, v pravém úhlu k, ***bevel*** = kosý úhel, ***cavity line*** = úhel, který svírají stěny kavity, ***cavo-surface*** = úhel stěny kavity s povrchem zubu, ***contact*** = úhel dotyku, ***contra*** = lomený, kolénkový násadec, ***cusp*** = sklon hrbolků, ***gauge*** = úhlová měrka, ***incisal guide*** = sklon řezákového vedení, ***insertion*** = úhel nasazení, ***jaw*** = čelistní úhel, ***line*** = úhel mezi stěnami kavity, ***obtuse*** = tupý úhel, = ***of blade*** úhel břitu, úhel čepele, = ***of the dip*** úhel sklonu kolínka, = ***of incidence*** úhel dopadu, = ***of mandible*** úhel mandibulární, = ***of reflection*** úhel odrazu, ***point*** = úhel tvořený spojením tří stěn kavity, ***right*** = pravý úhel, ***right-***= kolénkový násadec, ***slot*** = úhel drážky, ***visual*** = zorný úhel

Angle´s classification Angleova ortodontická klasifikace postavení zubních oblouků podle prvních stálých molárů (klíč okluze)

angular cheilitis bolavé ústní koutky

angulation směr rtg. paprsků vůči objektu a filmu; ***horizontal*** = směr centrálního svazku rtg. paprsků paralelně se žvýkací rovinou, ***vertical*** = směr centrálního svazku rtg. paprsků kolmo k sagitální rovině

anhydrous bezvodý

animal zvíře, živočich; ***experimental*** = pokusné zvíře

ankyloglossia přirostlý jazyk, velmi krátká jazyková uzdička

ankylosed tooth ankylotický zub, zub, jehož kořen je pevně spojen s kostí lůžka (bez periodoncia)

ankylosis ztuhlost kloubu, ankylóza, znehybnění kloubu

anneal žíhat, vyžíhat, vypálit, po-

pouštět, změkčit; **~ing** žíhaný, žíhání; = ***furnace*** žíhací pec

anodontia neúplný počet zubů, vrozené nevyvinutí zubů, bezzubost; ***congenital*** = vrozená bezzubost, = ***spuria*** nepravá, falešná anodoncie

anodyne lék zmírňující bolest

anomaly výjimečnost, neobvyklost, úchylka, anomálie; ***dental*** = anomálie zubů, ***dental*** = ***in shape and size*** anomálie tvaru a velikosti zubů, = ***of articulation*** porucha artikulace, = ***of eruption*** anomálie prořezávání, = ***of jaw*** čelistní anomálie, = ***of structure*** anomálie ve skladbě, = ***in the number*** anomálie v počtu

anoxemia nedostatek kyslíku v krvi

anoxia nedostatek kyslíku v tkáních

annular kruhovitý, prstencový

antagonism protilehlost, antagonismus

antagonist protilehlý zub téhož kvadrantu druhé čelisti, antagonista; ***loss of*** = ztráta protilehlého zubu

antagonize působit proti, být v protilehlém postavení

antalgic zmírňující bolest

anteflection nadměrné sklonění dopředu

antenatal před narozením

anterior přední, frontální; = ***occlusion*** vztah frontálních úseků chrupu; **~s** přední zuby

anterodorsal předozadní

anteroposterior předozadní

anteversion vyklonění dopředu, anteverze

antibacterial antibakteriální, ničící bakterie

antibody protilátka

anticariogenic antikariézní, zamezující vzniku zubního kazu

anticoagulant látka zabraňující srážení krve

antiflux látka omezující roztékání pájky

antiinflammatory protizánětlivý

antipyretic protihorečnatý, lék snižující horečku

antiseptics antiseptika

antisialogogue látka potlačující tvorbu slin

antitoxin protijed

antral týkající se čelistní dutiny

antrum dutina, předsíň; = ***maxillary*** čelistní dutina

anvil kovadlinka

anxiety starost, lhostejnost

apatite apatit

apathic netečný, lhostejný

apathy netečnost, lhostejnost

apectomy resekce kořenového hrotu

apertognathia otevřený skus

aperture otvor, velikost otvoru, otvírání, ústí

apex vrchol, hrot; = ***lingual*** špička jazyka, ***root*** = hrot kořene

A

aphagia nemožnost polykání, neprůchodnost jícnu

aphthae afty; ***oral*** = ústní afty, ***recurrent*** = recidivující afty, ***cicatrizing*** = afty hojící se jizvou

apical hrotový, týkající se hrotu, apikální

apicectomy resekce kořenového hrotu

apicoectomy resekce kořenového hrotu

apicoposterior ležící hrotem dozadu

apexlocator přístroj k určení kořenového hrotu

aplasia chybění orgánu, ***cementum*** = vrozené nevyvinutí cementu

apostema absces, výměšek

apparatus ústrojí, přístroj, zařízení, aparát; ***air turbine*** = vzduchová turbina, ***anaesthetic*** = narkotizační přístroj, ***attachment*** = závěsný aparát, ***centrifugal casting*** = odstředivý licí aparát, ***electrolytic polishing*** = elektrolytická leštička, ***fixation*** = dlaha, ***masticating (masticatory)*** = žvýkací ústrojí, ***motor driven*** = elektrická vrtačka, ***sand blasting*** = pískovací aparát, ***soldering*** = spájecí přístroj, ***suction*** = odsavač, savka, ***ultrasonic*** = ultrazvukový přístroj, ***welding*** = svařovací aparát

appearence vzhled, vzezření, vnějšek, objevení se; ***life-like*** = živý vzhled, ***nature*** = přirozený vzhled, = ***of the face*** vzhled obličeje, ***soft*** = měkký výraz, ***tooth-like*** = vzhledově podobný zubu

append přivěsit, připojit; **~age** přídatná část; **~ant** připojený, přivislý

appliance zařízení, přístroj, nástroj, upotřebení, pomůcka, lék, náhrada, ortodontický aparát; ***edgewise*** = fixní aparát s obloukem čtyřhranného průřezu, ***fixed*** = fixní ortodontický aparát, ***functional*** = funkční ortodontický aparát, ***pin and tube*** = fixní aparát s trny a kanylami (historický aparát Angleův), ***removable*** = snímací aparát, ***retentive*** = retenční aparát, ***ribbon arch*** = fixní ortodontický aparát s obloukem obdélníkového průřezu (histor.), ***temporary*** = dočasné zařízení, ***twin arch*** = fixní ortodontický aparát se dvěma intraorálními oblouky

application použití, nasazení, aplikace; = ***of a bandage*** přiložení obvazu, ***topical*** = místní užití

applicator pomůcka k aplikaci; ***root canal*** = nástroj pro ošetření kořenového kanálku zubu

apply použít, užít, využít, přiložit, upotřebit, aplikovat; = ***first***

aid poskytnout první pomoc, = ***the instrument*** nasadit nástroj, = ***a plaster*** přiložit náplast

appointment objednání, určená doba návštěvy, ordinační hodiny, konzultace, úvazek; = ***book*** objednací kniha, = ***card*** kartička pro pacienta s uvedením doby návštěvy, ***part-time*** = částečný úvazek

apposition usazení, vrstvení, dotyk, ukládání; ***cement*** = ***on the root apex*** ukládání cementu na apexu kořene zubu, ***enamel and dentine*** = ukládání skloviny a zuboviny, amelogeneze a dentinogeneze

approach přístup, přistoupit k; ***two stage*** = dvoudobý přístup

approximal styčný, aproximální

approximate blížit se, přibližný

apron zástěra; ***rubber*** = gumová zástěra, ***lead*** = zástěra s olovem

aqueous vodný, vodnatý, vodní

arbor hřídel, tyčinka u sponorysu; ***emery cloth*** = vřeténko na napínání smirkové pásky, ***lead portion of the analyzing*** = zakreslovací část analyzační tyčinky, ***marking*** = značkovací tyčinka, paralelometr, ***metal portion of the analyzing*** = kovová analyzační tyčinka

arch oblouk anatomických struktur, klenba, klenout; ***alveolar*** = alveolární oblouk, ***Angle´s edge-wise*** = Angleův hranatý oblouk, ***dental*** = zubní oblouk, ***edentulous dental*** = bezzubá čelist, ***expansion*** = expandující oblouk, ***horseshoe-shaped*** = podkovovitý zubní oblouk, ***mandibular*** = dolní zubní oblouk, ***maxillary*** = horní zubní oblouk, ***palatal*** = patrový oblouk, klenba tvrdého patra, ***pointed*** = gotický oblouk, lomený oblouk, ***rounded*** = zaoblený oblouk, ***rounded square*** = oblouk mírně lomený, ***twin*** = dvojitý oblouk, ***V-shaped*** = oblouk ve tvaru V, ***wire*** = drátěný oblouk

arcus oblouk, arcus glossopalatinus, patrojazykový oblouk (přední patrový oblouk); = ***welding*** sváření elektrickým obloukem

area oblast, plocha, ohraničený prostor; ***apical*** = periapikální krajina, ***badly accessible*** = špatně přístupná plocha, ***basal seat*** = povrch protézního lože, ***cervical convergent*** = úsek sbíhající se ke krčku, ke krčku sbíhavý, ***contact*** = styčná plocha, ***denture-bearing*** = protézní lože, ***denture foundation*** = protézní lože, ***distal*** = distální plocha, ***furcation*** = místo rozdělení kořenů zubů, odstup kořenů od korunky zubu, ***impression*** = otisknutá plocha,